

Światło i ciemność

Light and Darkness

Streszczenie

Światłość i ciemność. Dwa zjawiska zupełnie sobie przeciwstawne. Światło to prawda, która pozwala poznawać. Droga poznania to droga nawracania, zwracania z ciemności do światła. Światło rozumu, wiedzy, które nie rozgrzewa, pozwala poznać świat, ludzi, nie przynosi jednak miłości, nie rozwija duchowo. Jest w artykule kojarzone z symbolem życia, stanowi syntezę pozytywnych wartości, które szczególnie dla młodego pokolenia są istotne. Noc, ciemność stanowiąc może również, symbolicznie wyobrażenie rzeczywistej egzystencji w świecie, które wielokrotnie nie dorównuje marzeniom.

Punktem wyjścia artykułu są pozytywne wartości, światło jest znakiem nadziei, radości, szczęścia, optymizmu. Żar młodzieńczy w konfrontacji z nieczułym światem zabija złudzenia, czasami również marzenia. Nasza rzeczywistość jest często szara, przepelniona ludźmi egoistycznie nastawionymi, konsumpcyjnym stylem życia ukierunkowanym na dobra doczesne. Człowiek zmuszony jest żyć w świecie przedmiotów, które jaśnieją światłem niedoskonałym. Stąd potrzeba człowieka, by nieustannie poszukiwać źródła najwyższego światła. Naturalnym, wynikającym z wewnętrznej potrzeby, jak również ratunkiem dla człowieka, jest odzyskanie duchowego słuchu i wzroku – jego rozwój wewnętrzny, duchowy. Dotarcie do najwyższego dobra, stanowi realizację potencjału duchowego człowieka.

Abstract

Light and darkness. Two completely opposite phenomena. Light stands for the truth which allows to learn. The path to cognition is a path of conversion, of returning from darkness to light. The light of reason, knowledge, which does not warm up, allows to learn about the world, people; it does not, however, bring love, it does not develop spiritually. In this paper it is associated with the symbol of life, it constitutes a synthesis of positive values, particularly important for the young generation. Night, darkness can also serve as a symbolic image of the actual existence in the world, which only too often has little in common with one's dreams.

The starting point for this paper are positive values; light is a symbol of hope, joy, happiness, optimism. Confrontation of youthful zeal with cold-hearted world deprives of illusions, sometimes even of dreams. Our reality is often grey, full of selfish people, consumerist lifestyle directed towards worldly possessions. Man is forced to exist in the world of objects, the light of which is not perfect. Hence man's need to constantly search for the source of the utmost light. An element which is quite natural and results from man's inherent needs, which is also man's salvation, is recovering the spiritual sense of hearing and seeing – man's internal, spiritual development. Reaching the utmost good constitutes the fulfilment of man's spiritual potential.

Słowa kluczowe: światło – ciemność, wrażliwość, szczęście, architektura, wewnętrzne piękno.

Keywords: light – darkness, sensitivity, happiness, architecture, inner beauty.

'God Creating the Universe', William Blake 1757–1827
www.opoka.org.pl/biblioteka/M/MR/poslaniec2013_10_widze_wierze_02.html

'I am the light of the world. Whoever follows me will not walk in darkness, but will have the light of life'.
Gospel of John, 8, 12²

Wstęp

Człowiek został obdarzony rozumem i wolną wolą. Podczas swojego krótkiego bytowania na ziemi dokonuje różnych wyborów, które pozwalają kształtować naszą przyszłość, wybrać ścieżkę, jaką sobie życzymy. Czasami musi wyrwać się z ciemności do światła.

Człowiek żyjący na ziemi ma do spełnienia wiele zadań dotyczących jego samego oraz ludzi, otoczenia, środowiska w jakim żyje. Triumf światła, świadomości nad ciemnością jest bardzo istotny, ponieważ przyczynia się do rozwoju człowieka, również jego rozwoju duchowego. Szczególne znaczenie w tym procesie odgrywa edukacja młodzieży, studentów.

Żyjemy w czasach ciągłych zmian i poszukiwań, które oddziałują na ludzi. Człowiek przekonany jest, że dzięki postępowi świat dla niego staje się bardziej zrozumiałe. Przemiany, jakie zachodzą w kulturze, nauce, wpływają na światopogląd człowieka, co znajduje swój wyraz w sztuce architektury. To one są źródłem informacji o duchowym aspekcie czasów. Zdaniem cytowanego w artykule Hegla, jedynie zmiany o charakterze duchowym dają nową jakość. Również gdy będzie mowa o jaskini Platona, Światło staje się jedynym celem drogi. Tymczasem rosną nowe oczekiwania ludności dotyczące jakości architektury, stylu życia. Architektura znajduje się pod coraz większą presją zmieniających się potrzeb ludzi, czasami kształtowana jest pod wpływem ludzkiego sukcesu pogoni za innością.

Zdominowana zostaje przez społeczeństwo konsumpcyjne, które nad inne wartości, takie jak moralność, dobro wspólne, zwyczaje i normy społeczne przedkłada konsumpcję – intensywne nabywanie rozmaitych dóbr.

Również uwaga wielu projektantów, architektów jest poświęcona nowym technologiom, materiałom. Czy zapomniano jednak o człowieku, o duchowej roli sztuki, jaką może być architektura?

Poszukiwania związane z materiałem i strukturą budowli doprowadziły architektów do różnorodnych rozwiązań, które zapewne wyznaczać będą nowe tendencje w architekturze. A co ze Światłem zarówno po to „aby widzieć, zarówno to co zmysłowe, jak również poznawać”. A co się stało ze światem duchowym, które u Platona nazwane zostało „okiem umysłu i okiem duszy”?

W miarę czasu również oświetlenia staje się uznaną formą sztuki. Znajduje ono zastosowanie w architekturze, reklamie i animacji. Osoby, które są odpowiedzialne za oświetlenie powinny sobie uświadomić, aby projektować nie tylko według instrukcji, lecz jako kreator przestrzeni balansujący pomiędzy sztuką a technologią. Jakość widocznych efektów oświetlenia jest miarą wagi i ma ogromną moc oddziaływania na człowieka.

Światło i ciemność – filozofia

Już w starożytności uczeni, filozofowie, poeci zastanawiali się czym jest światło. Filozofowie wiązali światło z bytem³. Koncepty związane ze światłem zawsze były bliskie religii. Światło kojarzone było z Życiem oraz różnymi aspektami piękna i dobra, a jego przeciwieństwo – ciemność ze śmiercią. Używano również symboliki światła w odniesieniu do zjawisk znanych i nieznanych. Nawet dzisiaj analizując temat życia

Introduction

Man has been equipped with reason and free will. During his short stay in this world, man makes different choices, which allow to shape our future, choose the path we wish to follow. Sometimes we need to wrest out from darkness to the light.

Man living in this world needs to fulfil many tasks pertaining to him, as well as to people, his surroundings, the environment which he inhabits. The triumph of light, consciousness over darkness is extremely important as it contributes to man's development, also to his spiritual development. Education of young people, students is particularly important in this process.

We live in times of constant changes and pursuits, which affect people. People are convinced that progress will make the world easier to understand. Transformations that take place in culture and science influence people's outlook on life, which finds its expression in art and architecture. They are the source of information about the spiritual aspect of the times. According to Hegel, cited in this paper, only spiritual changes provide some new quality. And as we shall also mention Plato's cave, Light becomes the only goal of our path. In the meantime, people's expectations referring to the quality of architecture and lifestyle are growing. Architecture is under more and more pressure of changing needs of people, and sometimes it is designed under the influence of the human success of the pursuits of otherness. It becomes dominated by the consumerist society, which prefers consumption and intensive acquisition of all sorts of goods, rather than other values, such as morality, common good, social habits and standards.

Attention of many designers and architects is focused on new technologies and materials. But has man been forgotten? Is the spiritual role that can be played by architecture totally disregarded?

Pursuits connected with materials and structures of buildings have led architects to diversified solutions, which most probably will set new trends in architecture. And what about the Light, necessary to see what is sensual, as well as to learn? What has happened to the spiritual light, which was called by Plato 'the eye of the mind' and 'the eye of the soul'?

With time, illumination also becomes a recognised form of art. It is applied in architecture, advertising, animation. Persons responsible for illumination should realise they should design not just according to instructions, but they should act as creators of space, balancing between art and technology. The quality of visible effects of illumination testifies to its importance and shows its immense power to affect man.

Light and darkness – philosophy

As early as in the antiquity scholars, philosophers, poets pondered on the nature of light. Philosophers bound light with existence³. Concepts relating to light were always connected with religion. Light was associated with life and with various aspects of beauty and kindness, whereas its opposite – darkness – with death. The symbolism of light was also used when referring to known and unknown phenomena. Even today, when analysing the theme of life in light and darkness, one ponders

w świetle i ciemności nasuwa się na myśl Platona „Alegoria jaskini” *Platon upodabnia pozbawionych rozumu ludzi do osadzonych pod ziemią, którzy nigdy nie widzieli lśniącego światła i oglądają jedynie ciemne cienie ciał znajdujących się u nas, a są przekonani, że chwytają wyraźnie same byty. I kiedy znajdują się na drodze, która wznosi się z ciemności, i wyjdą na czyste światło, słusznie odczuwają odrazę do cieni, które przedtem im się ukazywały, a jeszcze bardziej do siebie za to, że dali się zwieść. Podobnie ci, którzy wyszli z ciemności życiowych do rzeczy prawdziwie boskich i pięknych, lekceważą to, co przedtem było przedmiotem ich podziwu, a czują gwałtowne pragnienie kontemplacji rzeczy boskich*⁴.

Oczy człowieka potrzebują Słońca, Światła, aby widzieć, zarówno to co zmysłowe, jak również poznawać. Również nierozdzielnie związane ze światem duchowym jest, co u Platona nazwane zostało „oko umysłu” i „oko duszy”. Każdy człowiek potrzebuje do funkcjonowania światła słonecznego, ale również światła duchowego. Słońce, promienie, które świecą w świecie zmysłowym, powodują iż dostrzegamy piękno i dobro ludzi i przedmiotów. Światło to staje się celem drogi, jaką przebywają uczeń i nauczyciel z jaskini Platona.

Światło jest najwyższym dobrem świata zmysłowego i świata idealnego. Słońce, które oświetla przedmioty, nie może spowodować ich wewnętrznego światła, pomimo iż jest przyczyną życia na ziemi. Wszystkiego co żyje na ziemi, jest elementem transcendentnym wobec zmysłów. *Platon nazywa pięknem to, co przebłyśnie i przyciąga, co jest widzialnością ideału. To, co tak prześwieca przez wszystko inne, co takie światło przekonującej prawdy i słuszności ma w sobie, jest tym, co my wszyscy postrzegamy jako piękno w naturze i sztuce i co nieodparcie budzi naszą aprobatę*⁵.

Słońce, Światło jest znakiem życia, dzięki niemu wszystko rośnie, rozwija się. I tutaj również w koncepcji „drogi jaskini „Platona dopatrzeć można się intelektualnego rozwoju. Światło ponad jaskinią – ścieżkę usłaną trudem, który niesie wartości poznawcze, *Ciemność jaskini symbolizuje niewiedzę*⁶. Droga poznania to droga nawracania, zawracania, z ciemności do światła, z niestałości do stałości.

I choć nielicznym udaje się oglądać Światło, nie stanowi ono jednak ostatecznego celu życia. Taki człowiek nie zamyka swojego świata myśli, ciąży na nim obowiązek powrotu do jaskini i niesienia pomocy ludziom przebywającym w ciemności. Jest to według Didaskalikosa przemiana duchowo-moralna człowieka, który upatruje dobra w pięknie moralnym. Metafora jaskini pokazuje drogę, która podąża dwoje ludzi: uczeń i nauczyciel. Kieruje nimi uczucie miłości, wiedza i piękno. Zdaniem Hegla jedynie zmiany o charakterze duchowym dają nową jakość⁷.

Współcześni filozofowie uważają, że światło pośredniczy między duszą a materią. Ponieważ ma charakter fali elektromagnetycznej, współczesna fizyka określa światło jako widzialną część promieniowania elektromagnetycznego oraz jako strumień cząstek nazwanych fotonami.

Nasz organizm zbudowany jest z cząstek materialnych, tworząc ciało w sensie materialnym i fizycznym i chemicznym. Jest również czymś w rodzaju pola kwantowego, które scala nas w całość nie pozwalając, abyśmy stali się chmurą atomów⁸.

on Plato's thoughts, on his allegory of the cave: *Plato compares people deprived of reason to people locked underground, who have never seen shining light, who can see only dark shadows of bodies located in our reality, and who are convinced that they clearly grasp the entities themselves. And when they find themselves on a path which rises from the darkness, and when they enter pure light, they are quite right to be repulsed by the shadows they used to see, and even more so repulsed by themselves as they allowed themselves to be thus misled. Similarly, those who have left the worldly darkness for things which are truly divine and beautiful, disregard things they used to admire, and they feel a deep longing to contemplate the divine*⁴.

Human eyes need the Sun, Light to see, both in sensual and cognitive terms. Elements which are inseparably linked with the spiritual world are Plato's 'eye of the mind' and 'eye of the soul'. Each person needs sunlight, but also spiritual light to function. The sun, its beams that shine in the sensual realm, make us perceive the beauty and goodness of people and objects. This light becomes the final destination of the student and the teacher from Plato's cave.

Light is the utmost value of the sensual world and of the ideal world. The sun, illuminating objects, cannot create their inner light, despite the fact that it is the cause of life on earth. Everything that lives on earth is an element transcendent towards the senses. *Plato describes the beautiful as that which shines forth most clearly and draws us to itself, as the very visibility of the ideal. In the beautiful presented in nature and art, we experience this convincing illumination of truth and harmony, which compels the admission: 'This is true'*⁵.

The Sun, Light is a symbol of life, thanks to it everything grows, develops. And here, too, in the concept of the path of the cave by Plato, *'one can discern intellectual development. The light above the cave stands for a laborious path which brings cognitive values. The darkness of the cave symbolises ignorance'*⁶. The path towards cognition is a path of conversion, of returning from darkness towards light, from instability to stability. And although only few manage to see the Light, it is not the ultimate goal of life. Such a man does not lock up his world of thoughts; he has the obligation to return to the cave and to help people who are still in the darkness. According to Didaskalikos, it is a spiritual and moral transformation of man, who sees good in the moral beauty.

The metaphor of the cave shows the way pursued by two people: a student, and a teacher. They are driven by the feeling of love, knowledge, and beauty. According to Hegel, only spiritual changes bring about a new quality⁷. According to contemporary philosophers, light mediates between soul and matter. As it is an electromagnetic wave, contemporary physics defines light as a visible part of the electromagnetic radiation, as well as a stream of particles called photons.

Our organism is made of material particles, which form our body in the material, physical and chemical sense. It is also something like a quantum field, which makes us a whole, preventing us from becoming a cloud of atoms⁸.

Światło według filozofów łączy się z poznaniem. W doświadczeniu mistycznym następuje zjednoczenie podmiotu z przedmiotem. Światło jako metafora poznania „działa” dopóty, dopóki istnieje przedmiot, który może zostać przez nie oświetlony i dzięki niemu poznany.

Światło jest także przyczyną powstania świata zmysłowego, Grosseteste w dziele *O świetle*, czyli o pochodzeniu formy rozpoczyna swoje rozważania od słów: *Pierwsza forma cielesna, którą niektórzy nazywają cielesnością, w moim przekonaniu jest światłem. Światło jest najdoskonalszą i najsubtelniejszą formą zmysłową, jest pierwiastkiem oddziałującym na materię, nie będąc w znaczeniu dosłownym ciałem (...)* Jest ono formą bytów materialnych, której nie można oddzielić. W hierarchii bytów zmysłowych światło zajmuje miejsce najwyższe (...) Jego naturą jest ciągłe samopomnażanie i rozprzestrzenianie się, dzięki czemu powołuje do istnienia byty. W każdy proces twórczy włączone jest światło, poczawszy od istot duchowych, skończywszy zaś na materialnych. Światło jest duchowością i jest materialnością, *światło nie jest więc formą wtórną w stosunku do cielesności, ale jest samą cielesnością*⁹.

Światło pojawia się również wszędzie tam, gdzie zachodzą procesy intelektualne. Według filozofów w „czystych inteligencjach” jest go najwięcej, w materii – najmniej.

...formą i doskonałością wszelkich ciał jest światło, bardziej duchowe i proste w ciałach wyższych, bardziej materialne i złożone w ciałach niższych (...) Przedmiot otrzymują świetność i piękno od światła, które samo jest pięknem, Grosseteste¹⁰

Wszystkie przedmioty, które jaśnieją blaskiem piękna metafizycznego, posiadają wartość estetyczną.

Koncepcja, która związana jest z dążeniem do doskonałości i piękna, nierozdzielnie powiązana jest z procesem rozprzestrzeniania się światła we wszechświecie. Wszystko, co istnieje na Ziemi, w naturalny sposób zwraca się w stronę źródła światła. Związki między różnymi bytami tworzą w ten sposób strukturę, która przepiętna jest miłości, dobrem i pięknem¹¹.

Albert Wielki twierdził, że rzeczy podobają nam się dlatego, że w ich formie materialnej przebłyśnie ich istota. Zgodnie z tym twierdzeniem piękno należałoby zdefiniować jako blask¹² (*claritas*) formy, która prześwieca poprzez stronę materialną danej rzeczy. *Piękno jednoczy wszystko, a czerpie tę zdolność z formy, której blask stanowi o pięknie. I dzięki temu, że forma rozbłyśnie na częściach materii, piękno jest przyczyną jedności*¹³.

Proporcjonalność odnosi się jedynie do materii piękna, tym zaś, co stanowi o jego formie, jest *claritas*. Blask, podobnie jak piękno, posiada wartość jedynie metafizyczną.

Według św. Tomasza z Akwinu piękno świata jest odbłaskiem piękna absolutnego. Wszystkie rzeczy piękne są zawsze dobre. *Tomasz stwierdza, że piękno polega nie tylko na harmonii czy proporcji, ale również na blasku (claritas) (...)* Wiemy z pewnością, że zdaniem Tomasza z Akwinu *piękno jest blaskiem prawdy, jest dominacją formy (tzn. rozbłyśnięciem formy – splendor formae) nad materią, przy jednoczesnym zachowaniu jedności (integritas), zwane też doskonałością (perfectio), proporcja (proportio), nazywana też harmonią (consonantia),*

According to philosophers, light is associated with cognition. A subject and an object unite in a mystical experience. Light as a metaphor of cognition works as long as there is an object which can be illuminated by it, and consequently known.

Light is also a cause of the sensual world coming into being. Grosseteste in his work 'On Light, or the Beginning of Form', begins his deliberations with these words: *'The first corporeal form which some call corporeity is in my opinion light. Light is the most perfect and subtle sensual form, it is an element which affects matter, not being a body in the literal meaning... It is a form of material entities, which cannot be separated. In the hierarchy of sensual bodies, light occupies the highest position. Its nature is constant multiplying itself and diffusing itself, thanks to which it brings entities to life. Light is included in each creative process, starting from spiritual beings to material ones. Light is spirituality and materiality, therefore, light is not a secondary form towards corporeity, but it is corporeity in itself'*⁹.

Light also appears wherever there are intellectual processes. According to philosophers in 'pure intelligences' there is the most of it, in matter – the least. *'...the form and perfection of all bodies is light, more spiritual and simple in higher bodies, more material and complex in lower ones. ... Objects are given greatness and beauty by light, which is beauty itself'* – Grosseteste ...¹⁰

All objects which shine with the light of metaphysical beauty have an aesthetic value. The concept connected with the pursuits of perfection and beauty is inseparably linked with the process of light diffusion in the universe. Everything that exists on earth naturally always turns towards the source of light. This way relations between different entities create a structure which is filled with love, good, and beauty¹¹.

Albert the Great claimed that we like things because their essence shines through their material form. According to this statement, beauty should be defined as the radiance (*claritas*) of form which shines through the material side of a specific thing. *'Beauty integrates everything, and it derives this ability from form, whose radiance decides about beauty. And thanks to the fact that the form shines on parts of the matter, beauty is the cause of integrity'*¹².

Proportionality refers only to matter and beauty, and the element that decides about its form is *claritas*. Radiance, similarly to beauty, possesses only a metaphysical value. According to Thomas Aquinas, the beauty of the world is a reflection of the absolute beauty. All beautiful things are always good. *'Thomas Aquinas confirms that beauty consists not only in harmony or proportion, but also in radiance (claritas)... We know for sure that according to Thomas Aquinas beauty is the radiance of the truth, it is the dominance of the form (splendour of the form – splendor formae) over matter, maintaining at the same time the individuality of a given thing. Beauty consists of integrity (integritas), also referred to as perfection (perfectio), proportion (proportio), also referred to as harmony (consonantia), and radiance (claritas). Certain truths present themselves to us in forms so pure that they bring us pleasure in the act of their pure grasp'*¹³.

oraz blask (claritas). Pewne prawdy przedstawiają się nam w postaci na tyle czystej, że sprawiają nam radość w akcie czystego ich ujmowania¹⁴.

Piękno, którego doświadczamy dzięki sztuce, jest jednocześnie drogą poznania.

Doświadczenie estetyczne nabiera w filozofii Tomasza charakteru kontemplacji. Przeżycie to jest aktem intelektualnym i emocjonalnym. W konkretnej rzeczy umysł dostrzega trzy składniki, które stanowią o pięknie przedmiotu, są to: proporcja, jedność oraz blask

Kolor¹⁵.

Ponieważ Nauka jest powolnym zwracaniem się duszy w stronę poznania, może prowadzić do Platońskiej triady Dobra-Piękna-Prawdy. Platon widział absolutny cel ludzkiego życia i jego najwyższą wartość w dotarciu do idei Dobra¹⁶. Piękno nie tkwi jedynie w świecie idei, materia posiada w sobie piękno, które może pomóc człowiekowi w rozwoju intelektualnym i duchowym.

Światło – Architektura

Sens zawarty w dziele, czy też w materii, według filozofów dokonąć się może tylko dzięki wrażliwości artysty. Dzięki umiejętnościom i wrażliwości potrafi on wydobyć z przedmiotu, materii, wewnętrzne światło danej rzeczy, będące wynikiem naturalnego jego piękna.

Pojęcie jedności dzieła, którą odczuwa artysta jest ważna. Może on nawet zmieniać kształty realnie istniejących materii, przedmiotów, aby zgodnie ze swoim zamiarem ukazać ową jedność.

W koncepcji Platona istotne znaczenie ma stosunek człowieka do sztuki pięknej i działalności artystycznej człowieka. Sztuka jest dla Platona wartościową działalnością człowieka. Platona teorie koloru oparte są na pojęciu światła, które dociera do oczu. Pisał o jasności i ciemności, białym i czarnym, uważał że kolory wyglądają inaczej w świetle naturalnym i w świetle lamp. Uczeń Platona – Arystoteles również dążył do postrzegania barw w powiązaniu ze światłem dziennym.

Światło i kolor zawsze stanowiły wyzwanie dla badaczy i malarzy. Leonardo da Vinci nie tylko interesował się Światłem, ale również nad nim prowadziła intensywne badania. Prawie każda epoka wytworzyła swój „kod”, który ma na celu usystematyzowanie barw, oraz przypisanie barwom nie tylko znaczeń estetycznych, lecz również symbolicznych, religijnych. Średniowieczne widzenie kolorów w znaczny sposób odbiega od dzisiejszego. Nie bez znaczenia jest fakt, że większość dzieł okresu średniowiecza, eksponowana była przy oświetleniu świec, pochodni, czy też lamp oliwnych.

Światło w artykule jest znakiem nadziei, radości, szczęścia. Światło jako metafora rozumu, wiedzy, poznawania może umożliwić młodym ludziom kroczenie drogą ukształtowaną przez świat wartości.

Bezpośredni kontakt z przedsiębiorcami, organizowane na Wydziale Architektury konkursy, umożliwiają studentom kreowanie rzeczywistości, środowiska w jakim żyjemy, które bardziej jest zbliżone do realnego. Wnoszą one istotny wkład do dyskusji nad obliczem naszego środowiska życia, świata,

The beauty we experience thanks to art is the path to cognition at the same time. In the philosophy of Thomas Aquinas, aesthetic experience is granted with the character of contemplation. This experience is an intellectual and emotional act. In a specific object, the mind perceives three components, which are proportion, integrity, and radiance / colour¹⁴. Since science is a slow process of soul's turning towards cognition, it can lead to the Platonic triad of Good – Beauty – Truth. Plato perceived the absolute goal of the human life and its utmost value in reaching the idea of Good¹⁵. Beauty does not reside only in the world of ideals; matter has beauty enchanted in it, which can help man to develop intellectually and spiritually.

Light – Architecture

The sense contained in a work of art, or in matter – according to philosophers – can come into being exclusively thanks to the artist's sensitivity. Thanks to skills and sensitivity the artist is able to extract the inner light from an object, from matter; light that result from its natural beauty. The notion of the integrity of the work of art felt by the artist is important. The artist can even change the shapes of real matter, real objects, so as to demonstrate this integrity in compliance with their intention.

In Plato's concept, great importance is attached to man's attitude towards fine arts and to man's artistic activities. For Plato, art is a valuable activity of man. Plato's theories of colour are based on the notion of light, which reaches the eyes. He wrote about light and darkness, black and white; he believed that colours look differently in natural light and in the light of lamps. Plato's disciple, Aristotle, also aimed to perceive colours in relation to the natural light.

Light and colour have always been a challenge for scholars and painters. Leonardo da Vinci was not only interested in light, but also conducted intensive research in this field. Nearly each epoch created its own code so as to classify colours and assign them not only with aesthetic meanings, but also with symbolic and religious ones. The way colours were perceived in the Middle Ages was much different than today. An important fact in this respect is that most medieval works were exhibited in the light of candles, torches, or oil lamps.

Light as understood herein is a sign of hope, joy, happiness. Light as a metaphor of reason, knowledge, cognition can enable young people to pursue a path shaped by the world of values.

Direct contact with entrepreneurs, competitions organised at the Faculty of Architecture, enable students to create the reality, the environment we inhabit, which is closer to the real one. They make a significant contribution to the discussion devoted to the appearance of our habitat, the world, the earth. Young people, free from any influences and limitations, can get to know products manufactured by the best companies in Poland, to spread the 'light' of their fulfilled dreams to company owners. Contact with practitioners allows to obtain experience relating to new technologies, materials, products.

An example of such activities is a competition organised by the company Norlys within the scheme of cooperation with the Faculty of Architecture,

ziemi. Młdzież, wolna od wpływów i ograniczeń może zapoznać się z produktami najlepszych firm w Polsce, zarazić „światłem” zrealizowanych marzeń właścicieli firm. Kontakt z praktykami pozwala na zdobycie doświadczenia związanego z nowymi technologiami, materiałami, produktami.

Jako przykład takich działań może posłużyć konkurs Firmy Norlys zorganizowany w ramach współpracy¹ na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej kwiecień – czerwiec 2016. Wykonane zostały Konkursowe Opracowania projektowe przez studentów wszystkich lat studiów zawierające produkty firmy Norlys Sp. z o.o.: oprawy zewnętrzne firmy (1, 2).

Opracowania Projektowe dotyczyły tematów :

- 1) „Oświetlenie przestrzeni publicznej” – prowadzący przedmiot: dr hab. inż. arch. Justyna Kobylarczyk, prof. P.K.
- 2) „Oświetlenie w zabudowie jednorodzinnej” – prowadzący przedmiot: prof. dr hab. inż. arch. Wacław Seruga,
- 3) „Oświetlenie w zabudowie wielorodzinnej” – prowadzący przedmiot: prof. dr hab. inż. arch. Jacek Gyurkovich,
- 4) „Oświetlenie obiektów zabytkowych” – prowadzący przedmiot: prof. dr hab. inż. arch. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich,
- 5) „Odzyskiwanie miejsc utraconych – oświetlenie w zabudowie jednorodzinnej” – prowadzący przedmiot : dr hab. inż. arch. Krystyna Paprzyca, mgr inż. arch. Julian Franta

II. 1. Konkurs Firmy Norlys sp. z o.o. / Competition organised by Norlys sp. z o.o.

il. 2. Finałiści Firmy Norlys / Finalists of Norlys

Konkurs dla studentów !!!
Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej

Norlys międzynarodowy holding specjalizujący się w produkcji oświetlenia zewnętrznego zaprasza studentów Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki do udziału w konkursie projektowym:

Oprawy Norlys:

- „Oświetlenie przestrzeni publicznej”
- „Oświetlenie w zabudowie jednorodzinnej”
- „Oświetlenie w zabudowie wielorodzinnej”
- „Oświetlenie budynków zabytkowych”
- „Odzyskiwanie miejsc utraconych - oświetlenie w zabudowie jednorodzinnej”

Czekamy na projekty funkcjonalne, nowatorskie i przede wszystkim pełne magli światła

Termin trwania konkursu: 15.04.2016 do 1.06.2016r

Nagrody Konkursowe:

- I miejsce – Wysokiej klasy laptop
- II miejsce – Tablet
- III miejsce – Dysk zewnętrzny
- IV – X miejsce – zaproszenie do siedziby firmy Norlys Sp. z o.o., zwiedzenie zakładu produkcyjnego, szkolenie produktowe oraz spotkanie z Zarządem Spółki.

Czekamy właśnie na Was i Wasze projekty!

Wręczenie nagród w siedzibie Norlys Sp. z o.o. wraz z ekspozycją prac i uroczystym bankietem dla wszystkich zwycięzców Konkursu

April-June 2016. Students of all years prepared competition entries – designs making use of Norlys products: external fittings of the company (1, 2). The competition entries focused on the following themes:

Illumination of public space – teacher: Prof. Justyna Kobylarczyk, Ph.D., Eng.Arch.

Illumination in one-family architecture – teacher: Prof. Wacław Seruga, Ph.D., Eng.Arch.,

Illumination in multi-family architecture – teacher: Prof. Jacek Gyurkovich, Ph.D., Eng.Arch.,

Illumination of monuments of architecture – teacher: Prof. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich, Ph.D., Eng.Arch.,

Recovery of lost space – illumination in one-family architecture – teacher: Krystyna Paprzyca, Ph.D., Eng.Arch., Julian Franta, M.Sc., Eng.Arch.

Recovery of lost space – illumination in one-family architecture – teacher: Krystyna Paprzyca, Ph.D., Eng.Arch., Julian Franta, M.Sc., Eng.Arch.

The first prize went to Ms. Aleksandra Sarnik, 2nd-year student; topic: 'Recovery of lost space – illumination in one-family buildings'; teacher: Krystyna Paprzyca, Ph.D., Eng.Arch., Julian Franta, M.Sc. Eng. Arch. (ill. 3–6).

The best designs were presented at an annual exhibition *University – Local Government – Business*, in the 'Gil' Gallery and the 'Kotłownia' Gallery (15–26 May 2017). The periodically organised exhibition *University – Local Government – Business*

Konkurs NORLYS dla studentów
Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej
już zakończony !!!

Wybraliśmy 6 najlepszych prac finałowych

1. Aleksandra Sarnik	Odzyskiwanie miejsc utraconych
2. Fularski Jakub	Oświetlenie przestrzeni publicznej
3. Michalina Rudol	Odzyskiwanie miejsc utraconych
4. Dominika Wilk	Oświetlenie w zabudowie jednorodzinnej
5. Demi Tran	Odzyskiwanie miejsc utraconych
6. Marta Popiek	Odzyskiwanie miejsc utraconych

Finalistom gratulujemy!

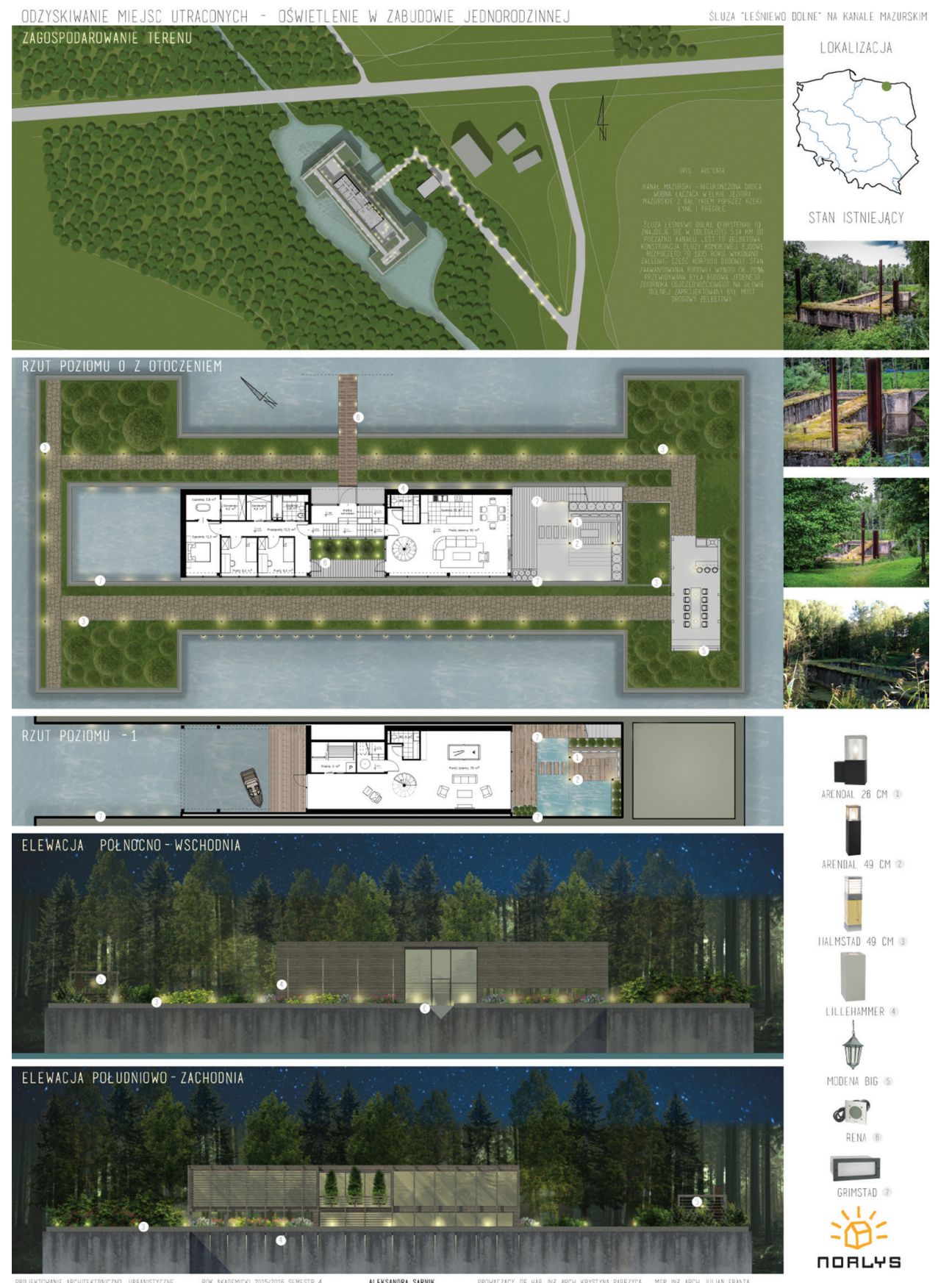
Wystawa projektów na www.norlys.pl

Il. 3. Wręczenie I nagrody studentce II roku Aleksandrze Sarnik przez Prezesa Firmy Norlys Pana Leszka Kordka, oraz Przedstawicieli Firmy: Adrianę Książek-Grzegorzczuk i Joannę Saratę / Aleksandra Sarnik, student of the 2nd year, receives the 1st prize from the CEO of Norlys, Mr. Leszek Kordek, and representatives of the Company: Adriana Książek-Grzegorzczuk and Joanna Sarata

Il. 4. Prezes Firmy Norlys Pan Leszek Kordka, oraz przedstawiciele Firmy: Pani Adriana Książek-Grzegorzczuk oraz Joanna Sarata, Dziekan Wydziału Architektury prof. dr hab. inż. arch. Jacek Gyurkovich, dr hab. inż. arch. Krystyna Paprzyca studenci: Aleksandra Sarnik, Jakub Fularski, Michalina Rudol, Demi Tran, Marta Popek / Dean of the Faculty of Architecture, Prof. Jacek Gyurkovich, Ph.D., Eng. Arch., Krystyna Paprzyca, Ph.D., Eng. Arch., students: Aleksandra Sarnik, Jakub Fularski, Michalina Rudol, Demi Tran, Marta Popek

Il. 5. . I miejsce Projekt konkursowy dla Firmy Norlys sp.z.o.o, studentka II r. Aleksandra Sarnik / 1st prize – competition entry – design for Norlys sp. z o.o., 2nd year student, Aleksandra Sarnik

PROJEKTOWANIE ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNE ROK AKADEMICKI 2020/2021 SEMESTR 4 ALEKSANDRA SARNIK PROMOCYJĄCY DR HAB. INŻ. ARCH. KRYSZYNA PAPRZYCA MGR INŻ. ARCH. JULIAN FRANTA

II. 6. I miejsce Projekt konkursowy dla Firmy Norlrys sp.z.o.o., studentka II r. Aleksandra Sarnik / 1st prize – competition entry – design for Norlrys sp. z o.o., 2nd year student, Aleksandra Sarnik

I nagrodę otrzymała Pani Aleksandra Sarnik, studentka II roku, temat pracy „Odzyskiwanie miejsc utraconych – oświetlenie w zabudowie jednorodzinnej”-

prowadzący przedmiot : dr hab. inż. arch. Krystyna Paprzyca., mgr inż. arch. Julian Franta (il. 3–6).

Najlepsze projekty prezentowane były na corocznej wystawie nt. *Uczelnia – Samorząd – Biznes*, Galeria Gil i Galeria Kottownia (15–26 maj 2017).

Na cyklicznej wystawie nt. *Uczelnia – Samorząd – Biznes* prezentowane są najlepsze opracowania studenckie, kreacje architektoniczno-urbanistyczne na wskazanych przez miasta i biznes lokalizacjach. W wystawie uczestniczą przedstawiciele środowiska samorządowego, biznesowego oraz naukowego (il. 7–8).

PRZYPISY

¹ Jak podaje Słownik etymologiczny języka polskiego W. Borysia (Kraków 2005, s. 621), światło i świat należą do tej samej rodziny wyrazów i dawniej miały to samo znaczenie – ‘jasność, świt’.

„Światło (podaję wciąż za przywołanym źródłem) wywodzi się od prasłowiańskiego rzeczownika *světly, który pierwotnie był przymiotnikiem rodzaju nijakiego *světly ‘jasny, świecący’. Tak więc światło od początku swego istnienia nie zmieniło znaczenia. Podobne znaczenie miał świat – odnosił się do jasności, świecenia, a pochodzi od prasłowiańskiego rzeczownika *svěť oznaczającego właśnie światło. Dziś, jak wiadomo, światło i świat nazywają zupełnie różne zjawiska. Światło pozostało przy dawnym znaczeniu, świat zaś ewoluował – od ‘jasności’, poprzez ‘miejsce, gdzie jest jasno, czyli miejsce na zewnątrz domu’, po obecne ‘glob’”, https://www.google.pl/url?sa=t&rc=1&uq=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewj-1rG_96HSAhXGiiwKHQNeAswQFggcMAE&url=http%3A%2F%2Fsjp.pwn.pl%2Fslownik%2F%25C5%25B9wiat%25C5%2582o.html&usg=AFQjCNEVTLonK9SYkKchMwMq3VhFR41Vpg_sjp.pwn.pl/slowniki/swiatlo.html W religii chrześcijańskiej, jak również w judaizmie, światło było znakiem Stwórcy, miało boski charakter.

² Ewangelia wg św. Jana (J 8) – Non possumus! www.nonpossumus.pl/ps/J/8.php

³ Platon, (427-347 p.n.e.), filozof antyku, który analizował Światło i kolor. Platon, jeden z najśłynniejszych filozofów starożytnych Grecji; uczeń Sokratesa i nauczyciel Arystotelesa, założyciel Akademii Platńskiej, Platon – Encyklopedia PWN – źródło wiarygodnej i rzetelnej wiedzy encyklopedia.pwn.pl/haslo/Platon;3958022.html (Prawda i dobro), „Platon analizuje problem światła i jego miejsca w świecie w VII księdze Państwa Jaką pozycję zajmuje w nim człowiek? Przepowiednia o jaskini jest metaforą świata zmysłowego.” Julius T. Fraser pisze: „Przeznaczeniem duszy jest wspiąć się z ciemności, ze zmysłów, z czasu do światła, do zrozumienia, jednym słowem – do bezczasowości. „Wyjście z jaskini jest trudne, gdyż łączy się z cierpieniem, jakiego doświadcza człowiek, zrywający niewidzialne więzy nawyków i przyzwyczajzeń (515c 517a). Nie każdy ma dostateczną moc, by tego dokonać. Jak pisze Gadamer, posiadanie mądrości jest łaską i darem bogów, a dochodzenie do niej nie jest sprawą swobodnej decyzji ducha. I bardziej kategorycznie: „Wyjścia [...] dokonuje się przez gwałt” <https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/3192/%C5%9Awiat%25C5%82o%20Pi%25C4%99kno.pdf?sequence=1> Paulina Tendara paulina.tendara@gmail.com Światło – Piękno. Platona dwie drogi mądrości

⁴ Alkinous Didaskalios Kraków 2008 s. 196-197. bibliofil.com.pl/wyklad-nauk-platona-didaskalios-alkinous-krakow-2008-zrodla-mysl.. Kraków Rok: 2008 ISBN Kod: B6 ISBN: 978-83-7505-065-3

⁵ s. 20. H-G. Gadamer Aktualność piękna K. Krzemieniowa, Warszawa 1993.

⁶ https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/6245/Paulina_Tendara.pdf, Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

⁷ G. W. F. Hegel, Wykłady o filozofii dziejów, op. cit., s. 65., Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

⁸ www.krajobraz.kulturowy.us.edu.pl/publikacje/artykuly/17.../12.wlazo-malinowska.pdf

⁹ S.94-95, Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹⁰ S. 96 Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹¹ S.66, „Platon nie tylko dał początek filozofii i metafizyce światła, ale również jednoznacznie określił jej przedmiot. Światło, które opisywali średniowieczni filozofowie, choć ujęte aspektowo i rozwinięte w stronę podmiotową, pozostaje najwyższą ideą Dobra i Prawdy. Plotyn nadaje światłu wartość i godność idei. Byt, który trwa w świetle, jest widoczny, staje się przedmiotem troski i opieki bytów wyższych. Żaden z bytów nie świeci światłem odbitym, nie tworzy pozorów (jak miało to miejsce w jaskini Platńskiej), światło idei jest przyczyną życia duchowego i ujawnia nieprzerwaną jedność stworzonego świata. Plotynska filozofia światła posiada więc wyraźną znamiona ścisłej metafizyki światła” ibidem,

demonstrates students’ best designs, architectural and urban creations placed in locations defined by municipalities and business. The exhibition is attended by representatives of local governments, as well as of business and science environment.

ENDNOTES

¹ According to the Etymological Dictionary of the Polish Language by W. Boryś (Kraków 2005, p. 621), Polish words ‘światło’ (light) and ‘świat’ (world) belong to the same family and they used to have the same meaning: brightness, dawn.

“Światło’ (light) (I quote after the source cited) derives from the Proto-Slavic noun *světly, which initially was an adjective in the neutral gender *světly ‘bright, shining’. Therefore, the word for light has not changed its meaning since its very beginnings. A similar meaning was ascribed to the word ‘świat’ (world) – it referred to brightness, shining, and it derives from the Proto-Slavic noun *svěť which means ‘light’. Today, as we know, Polish words ‘światło’ (light) and ‘świat’ (world) refer to completely different phenomena. The word ‘światło’ (light) retained its old meaning, whereas ‘świat’ (world) evolved – from ‘brightness’, through ‘a bright place, that is a space outside the house’, to the meaning it has today – ‘world’ https://www.google.pl/url?sa=t&rc=1&uq=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewj-1rG_96HSAhXGiiwKHQNeAswQFggcMAE&url=http%3A%2F%2Fsjp.pwn.pl%2Fslownik%2F%25C5%25B9wiat%25C5%2582o.html&usg=AFQjCNEVTLonK9SYkKchMwMq3VhFR41Vpg_sjp.pwn.pl/slowniki/swiatlo.html In Christianity, as well as in Judaism, light is a symbol of the Creator and has a divine character.

² Gospel of St. John (J 8) – Non possumus! www.nonpossumus.pl/ps/J/8.php

³ Plato, (427-347 B.C.), philosopher of the antiquity, who analysed light and colour. One of the most famous philosophers of ancient Greece; student of Socrates and teacher of Aristotle, founder of the Platonic Academy, Plato – PWN Encyclopaedia – source of reliable and solid knowledge encyklopedia.pwn.pl/haslo/Platon;3958022.html (Truth and good) “Plato analyses the problem of light and its place in the world in the VII Book of State. What position is occupied in it by man? The allegory of the cave is a metaphor of the sensual world”. Julius T. Fraser writes, “The soul’s destiny is to rise from darkness, from the senses, from time towards the light, towards understanding, in a word – towards timelessness”. Getting out of the cave is difficult, as it is combined with suffering that man experiences when breaking the invisible bonds of his habits and customs (515c 517a). Not everyone is strong enough to achieve it. As Gadamer writes, possessing knowledge is a grace and gift from gods, and pursuing it is not a matter of a free decision of the spirit. And more categorically: ‘Exit [...] is achieved by violation’ <https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/3192/%C5%9Awiat%25C5%82o%20Pi%25C4%99kno.pdf?sequence=1> Paulina Tendara paulina.tendara@gmail.com Light – Beauty. Plato’s Two Paths to Wisdom.

⁴ Alkinous Didaskalios, Cracow 2008 pp. 196-197. bibliofil.com.pl/wyklad-nauk-platona-didaskalios-alkinous-krakow-2008-zrodla-mysl.. Cracow Year: 2008 Code ISBN: B6 ISBN: 978-83-7505-065-3

⁵ s. 20. H-G. Gadamer Aktualność piękna K. Krzemieniowa, Warszawa 1993.

⁶ https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/6245/Paulina_Tendara.pdf, Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Volume III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8

⁷ G. W. F. Hegel, Wykłady o filozofii dziejów, op. cit., p. 65., Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Volume III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8

⁸ www.krajobraz.kulturowy.us.edu.pl/publikacje/artykuly/17.../12.wlazo-malinowska.pdf

⁹ pp. 94-95, Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Volume III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹⁰ p. 96 Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Volume III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹¹ p.66, “Not only did Plato give the beginning to the philosophy and metaphysics of light, but he also clearly defined its subject matter. Light as described by medieval philosophers, although grasped aspectually and developed towards the subject, remains the utmost idea of the Good and the Truth. Plotinus grants light with the value and dignity of an ideal. An entity which lasts in light is visible, it becomes an object of care of higher entities. None of the entities shines with reflected light or creates illusion (as it was the case in Plato’s case), the light of ideals is the cause of spiritual life and it demonstrates an uninterrupted integrity of the created world. The philosophy of light of Plotinus bears, therefore, clear hallmarks of the strict metaphysics of light”, ibidem.

¹² p.117 Paulina Tendara, Od filozofii światła do sztuki światła, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Volume III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8

II. 7. Wystawa nt. *Uczelnia – Samorząd – Biznes*, 16 maj 2017, Pani Adriana Książek-Grzegorzczak – kierownik działu sprzedaży Firma Norllys sp. z o.o. Fot. Zych Jan / Exhibition *University – Local Government – Business*, 16 May 2017, Ms. Adriana Książek-Grzegorzczak – Sales Manager, Norllys sp. z o.o. Photo: Zych Jan.

II. 8. Prace konkursowe Firmy Norllys sp. z o.o., *Wystawa Uczelnia – Samorząd – Biznes*, 16 maj 2017. Fot. Paprzyca K. / Entries in the competition of Norllys sp. z o.o., Exhibition *University – Local Government – Business*, 16 May 2017. Photo: Paprzyca K.

¹¹ „Claritas zdefiniować można jako „jakość postaciową, obejmującą sobą i «ujedniającą» całokształt estetycznie aktywnych elementów (jakości) przedmiotu (zwłaszcza dzieła sztuki), a równocześnie «promieniującą» na zewnątrz i oświecającą” s.77 ibidem

¹² S.117 Paulina Tandra, *Od filozofii światła do sztuki światła*, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹³ S.121, Paulina Tandra, *Od filozofii światła do sztuki światła*, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹⁴ s.121 „Proporcja stanowi o pięknie rzeczy złożonych, jedność rozstrzyga o pięknie rzeczy prostych, światło zaś i blask są elementem duchowym, prawdziwie boskim i czysto rozumowym.” ibidem.

¹⁵ „Do filozofów, których określić można mianem kontynuatorów Platona, zaliczamy między innymi Plotyna i Proklosa. Konstruując hierarchię przedmiotów pięknych, Plotyn, podobnie jak Platon, posługuje się metaforą drabiny¹⁸⁵. Zauważa różnorodność piękna, którego może doświadczać człowiek¹⁸⁶; zauważał ją również Platon w VII księdze Państwa oraz w Uczcie, której treścią miał inspirować się Plotyn.” s 187 ibidem

¹⁶ Współpraca z samorządem i otoczeniem gospodarczym Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Samorządem i Otoczeniem Gospodarczym w Kraju i Zagranicą – dr hab. inż. arch. Krystyna Paprzyca Zespół Pełnomocnika:

mgr inż. arch. Julian Franta	koordynator ds. kontaktów z Oświęcimiem i Andrychowem
mgr inż. arch. Filip Suchoń	koordynator ds. kontaktów z Nowym Sączem
dr inż. arch. Zbigniew Kęsek	koordynator ds. kontaktów z Tarnowem
mgr Elżbieta Ostachowicz	specjalista ds. administracji
mgr Małgorzata Rekuć	specjalista ds. finansów i logistyki
mgr Tomasz Ostachowicz	specjalista ds. wizerunku i marketingu

LITERATURA

- [1] Alkinous Didaskalikos, *Wykład Nauk Platona*, źródło Myśli Filozoficznej, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM, Rok: 2008 ISBN Kod: B6 ISBN: 978-83-7505-065-3
- [2] Auge, M. *Nie – miejsca, wprowadzenie do antropologii hipernowoczesności*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012
- [3] Baudrillard J., *Spółczesność konsumpcyjna, jego mity i struktury*, Warszawa, Wydaw. Sic! 2006..
- Cichy – Pazder E., *Humanistyczne podstawy kompozycji miast*, Politechnika Krakowska, Kraków 1998,dańskiej, Gdańsk 1998..
- [4] Gadamer H.G., *Aktualność piękna: sztuka jako gra, symbol i święto*, przeł. Krystyna Krzemieniowa, Warszawa 1993.
- [5] Gehl J., *Życie między budynkami, Użytkowania przestrzeni publicznych*, Wydawnictwo RAM, Kraków 2009
- [6] Gyurkovich J., *Znaczenie form charakterystycznych dla kształtowania i percepcji przestrzeni*, Monografia Nr 258, Politechnika Krakowska, Seria Architektura, Kraków 1999
- [7] Hegel, G.W. F *Wykłady z filozofii dziejów*, tom. II, ks. 2, Świat grecki, Warszawa 1958,
- [8] Paprzyca K., *Harmonizowanie rozwoju urbanistycznego terenów miejskich – wybrane zagadnienia*, Monografia 417, Kraków, Wydaw. Politechniki Krakowskiej 2012.
- [9] Paszkowski Z., *Miasto idealne w perspektywie europejskiej i jego związki z urbanistyką współczesną*, Kraków, UNIVERSITAS 2011
- [10] Riesman D., *Samotny tłum, Kraków*, Wydaw. vis-a-vis/ Etiuda 2011.
- [11] Ritzer G., *Magiczny świat konsumpcji*, Warszawa, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA 2012.
- [12] Sennett R., *Upadek człowieka publicznego*, Warszawa, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA 2009.
- [13] Paulina Tandra, *Od filozofii światła do sztuki światła*, Monografia, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Tom III, Kraków 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹³ p.121, Paulina Tandra, *Od filozofii światła do sztuki światła*, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Volume III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8

¹⁴ p.121 ‘Proportion decides about the beauty of complex things, integrity decides about the beauty of simple things, whereas light and radiance are spiritual elements, truly divine and purely rational.’ ibidem

¹⁵ ‘The group of philosophers who can be dubbed Plato’s continuators includes e.g. Plotinus and Proclus. Building the hierarchy of beautiful objects, Plotinus, like Plato, uses the metaphor of a ladder. He notices the diversity of beauty that man can experience; it was noticed by Plato, as well, in the VII book of the State and in the Symposium, which was to be an inspiration for Plotinus’. P. 187 ibidem.

LITERATURE

- [1] Alkinous Didaskalikos, *Wykład Nauk Platona, źródło Myśli Filozoficznej*, Cracow 2008, Wydawnictwo WAM, Year: 2008 ISBN Code: B6 ISBN: 978-83-7505-065-3
- [2] Auge, M. *Nie – miejsca, wprowadzenie do antropologii hipernowoczesności*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warsaw 2012
- [3] Baudrillard J., *Spółczesność konsumpcyjna, jego mity i struktury*, Warsaw, Wydaw. Sic! 2006.
- Cichy – Pazder E., *Humanistyczne podstawy kompozycji miast*, Cracow University of Technology, Cracow 1998.
- [4] Gadamer H.G., *Aktualność piękna: sztuka jako gra, symbol i święto*, translated by Krystyna Krzemieniowa, Warsaw 1993.
- [5] Gehl J., *Życie między budynkami, Użytkowania przestrzeni publicznych*, Wydawnictwo RAM, Cracow 2009
- [6] Gyurkovich J., *Znaczenie form charakterystycznych dla kształtowania i percepcji przestrzeni*, Monograph No. 258, Cracow University of Technology, Series: Architecture, Cracow 1999
- [7] Hegel, G.W. F *Wykłady z filozofii dziejów*, vol. II, book 2, Świat grecki, Warsaw 1958,
- [8] Paprzyca K., *Harmonizowanie rozwoju urbanistycznego terenów miejskich – wybrane zagadnienia*, Monograph 417, Cracow, publishing House of the Cracow University of Technology, 2012.
- [9] Paszkowski Z., *Miasto idealne w perspektywie europejskiej i jego związki z urbanistyką współczesną*, Cracow, UNIVERSITAS 2011
- [10] Riesman D., *Samotny tłum*, Cracow, Wydaw. vis-a-vis/ Etiuda 2011.
- [11] Ritzer G., *Magiczny świat konsumpcji*, Warsaw, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA 2012.
- [12] Sennett R., *Upadek człowieka publicznego*, Warsaw, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA 2009.
- [13] Paulina Tandra, *Od filozofii światła do sztuki światła*, Monograph, Jagiellonian University in Cracow, Vol. III, Cracow 2014, ISBN978-83-938885-2-8